

Suswater

Working Paper (Short version)

Challenges of Implementing the EU Water Framework in relation to Sustainable Hydropower in Sweden

- Reflections around current political processes

Andreas Lindström, Oslo , 2016-11-10

Parallella och interagerande processer

- Politiska processer
 - Vattenverksamhetsutredningen (VVU).
 - Energikommissionen (sedermera energiöverenskommelsen).
- Tekniska processer
 - Definiera energimål.
 - Rimliga åtgärder.
 - Ekonomiska styrmedel.
- Juridiska processer
 - Domar (MÖD, MÖÖD).
- Dialogprocess
 - Stakeholder baserad.

Politiska processer

VVU (2012-2014)

- Regeringsinitierad utredning med syfte att ändra/uppdatera vattenlagstiftning.
- Harmonisera lag för vattenverksamhet med lag i Miljöbalken (1998) som reglerar "miljöfarliga aktiviteter".
 - Förslag om likställande av vattenkraft med annan miljöfarlig verksamhet.
 - Förslag om att all vattenkraft omprövas/om-licensieras enligt (MB/98).
 - De flesta kraftverken opererar med tillstånd enligt 1918 års vattenlag.
 - Tidsbegränsade tillstånd.
 - Krav på typiska åtgärder som fiksvägar och minimiflöde och begränsande av "drastiska" nivåskillnader.
- Utfall
 - Kraftig kritik, bordläggande av ärende.

Politiska processer

Energikommissionen (2015-)

- Syfte
 - Se över det framtida behovet av energi utifrån aktuell och befintlig forskning.
 - Identifiera vilka utmaningar och möjligheter som finns för den framtida energiförsörjningen.
 - Bred politisk överenskommelse om energipolitikens inriktning, med fokus på 2025, 2050 (i harmoni med EU RES 2020,2030).
- Utfall
 - Bred politisk uppgörelse nådd redan innan kommissionens rekommendationer (juni, 2016).
 - Senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.
 - Målet år 2040 är 100% förnybar elproduktion.
 - Stark prioritering mot bevarandet av förnyelsebara energikällor i.e. vattenkraft, men även lättnad vad gäller kärnkraft.

Tekniska processer

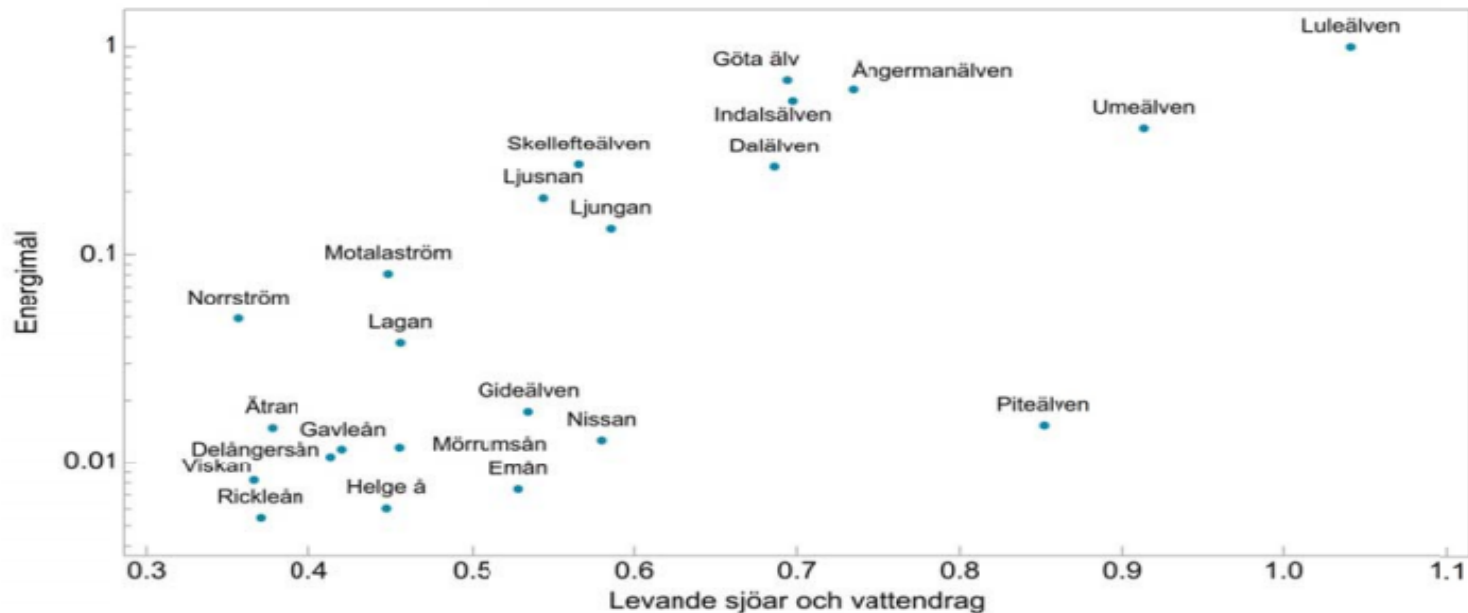
- Definiera energimål

- Energimyndigheten och Havs-och Vattenmyndigheten(HaV).
 - Ålagda att tolka och implementera VVU rekommendationer
 - Nationell strategi for vattenkraft (2014), "Vägledning för kraftig modifierade vatten med tillämpning på vattenkraft" (HaV, 2014)
- **Milstolpe:** fastställandet av definitionen för KVM i Vattendirektivet "Om insatserna för att uppnå god ekologisk status är orimliga av miljömässiga eller ekonomiska skäl...nyttan av vattenförekomsten...kan antas **påverkas negativt** av de åtgärder.."
 - 2,3 % nationellt tapp i kraftproduktion= 1,5 TWh.
 - Ingen "påtaglig störning" beträffande balanskraft (krav:140 MW) och reglerförmåga.
 - Kartläggning av relevanta avrinningsområden med avseende på miljö- och energivärde.
- Process och beräkningar av energimål
 - Utgång från förmodade åtgärder med effekt på vattenkraft och relaterat till värden för MLQ och EU normen "Q95".
 - Medelvärden för flöden för fauna passage för stora och små stationer samt antaget medelvärde för regleringsgrad: 49 %.
 - Förmodat energitapp: 15-16 TWh- oacceptabelt.
 - 1,5-1,7 TWh i linje med EU CIS exempel.

Tekniska processer

- Definiera energimål

- Harmoniserat "viktat" system baserat på åtta miljöindikatorer och de tre energi indikatorerna.

Figur 6. De 23 viktigaste avrinningsområdena för vattenkraftsproduktionen med ett värde för energimålet större än 0,05 (5 % av Luleälvens värde) och dess värde inom miljökvalitetsmålet. Notera att Y-axeln är logaritmisk.

Tekniska processer

- Ekonomisk styrning

Ekonomiska förutsättningar (Energimyndigheten/HaV, 2015)

- Vem ska betala för vad beträffande miljöåtgärder?
- Uppskattat till ca 13 miljarder sek
- Trevägsansvar; stat 25%, producent 50 % och gemensam fond 25 %.
- Staten
 - Kompenserar produktionstapp som överstiger 5 % samt 85 % av utrivningskostnader av existerande installationer.
- Producenter
 - Upp till 5 % och 15 % av övriga typer av kostnader.
- Fond
 - Frivillig, men måste vara med från start.
 - Avgift baserad på produktion, 0,25 öre/kWh över 20 år
 - Skulle kunna täcka upp till 85 % av kostnader för specifika, nödvändiga åtgärder

Tekniska processer

- Rimliga åtgärder

- **Identifiering av rimliga åtgärder inom GEP**
(HaV, 2014)
 - Identifiering av åtgärder rimliga inom GEP, vissa ej tidigare implementerade i Sverige.
 - Drar nytta av andra länders erfarenheter inom CIS.
 - Rankade efter uppfattad effektivitet.
 - Uppströms åtgärder
 - Åtgärder kopplade till kraftstationen
 - Nedströms åtgärder
 - Nedströms morfologi och sedimentkvalitet

Juridiska processer

- Relativt få fall senaste 20 åren- bristfällig praxis.
- Värdet av förnyelsebar energi tycks ha genomslag.
- EU WFD i vilken utsträckning?
 - Lite bevis på något större genomslag av WFD i domutslag.
 - Separat undersökning av domförfarande rekommenderat.
- Möjlig "revolution" beträffande småskalig vattenkraft
 - Två domar gällande "urminnes hävd" och "privilegiebrev"
 - Öppnar för omprövning av 100-tals tillstånd

Dialogprocessen (HaV, 2012-)

- HaV, Energimyndigheten, Kammarkollegiet mfl
- Löper varje år sedan 2012
- Fungerar som en kunskapsgenerator och dialogplattform baserad på "stakeholder participation".
- Skjuter in kunskap i kontinuerligt arbete samt fungerar som testyta och förankringspunkt för tagna beslut
- Fungerar även som en nyckel i hur WFD skall omsättas i praktiken.
- Under 2016 har åtgärder i utvalda avrinningsområden diskuterats.

Kommande steg

- Bygga på erfarenheter gjorda i working paper
- För att skapa ett praktiskt förhållningssätt kring WFD och dess komponenter (undantag, KVM etc) krävs:
 - Fördjupad förståelse kring framväxten av de analyssystem som WFD är en del av
 - Kopplingen IWRM-WFD
 - inkompatibilitet mellan energibaserade analyssystem och ekosystemsbaserade
 - Analysenheter, bedömning av åtgärds kvalitet, etc.

Spørsmål?